

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	18 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben házon kordva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű be-
szep után napok kivételével

Ismerkedés és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszadának
vagy megörzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Helye szám 488 8 1114.

NAGYVÁRAD, nov. 19.

Az obstructió végén.

(—a.) Tegnap már jelezte parlamenti tudósítónk, hogy »holnap Széll Kálmán beszél.« Ez a politikusok nyelvén annyit jelent, hogy — be van fejezve az indemnity-vita, vége a fiók-obstructiónak, melyet a Kossuth Ferencz-párt mű-kuruczai indítottak és folytattak három héten keresztül.

Ez az obstructió bizony nem sikerült. Igaz, hogy a párt komolyabb elemei nem is helyeselték, nem is vettek benne részt, — Barabás, Justh s a pártnak régi tekintélyes tagjai és vezérei az obstructió tartama alatt fel sem szólaltak, Barabás a Nagy-Váradról e tárgyban hozzá intézett nyílt kérdésre nem is felelt, — de annál serényebben vetették magukat a politikai campagnera Báffynak régi szövetségesei, Komjáthyék és a pártnak új tagjai, a Gabányiak, Makkayak és Benedekék, a kiknek most nyílt kedvező alkalom bemutatkozni a Tisztelt Házban.

Egy kis rövid, elfogulatlan szemle után, ha tárgyilagos és igazságos kritikát akarunk mondani, be kell vallanunk, hogy ez a bemutatkozás nem fogja növelni a pártnak sem tekintélyét, sem népszerűségét. A bemutatkozott új tagokban, a számtól eltekintve, nem nyert a függetlenségi párt és a képviselőház semmit.

Ez az obstructió indemnity-vita nem ütötte meg a parlamenti színvonalat, sőt azon jóval alul maradt.

A mit Barabás még az új parlamenti épület megnyitásakor szemére vetett Széllnek, hogy a kormány nem vett részt a Kossuth-ünnepen s hogy Széll megszegte a paktumot és kijátszolta az önálló vámtérületet, — ezen rágódtak Rákosi, Mezőssy és Rátkay kivételével — az összes szónokok. Új momentumot a fentebbieken kívül egy sem tudott a vitába hozni s ha a Nessi-ügy közbe nem jön, már a második héten oda sülyedt volna az indemnity-vita, a hova az utolsó napokban jutott, a mikor Benedek János (Polónyi utóda!) egész komolyan arra oktatta a magyar képviselőházat, hogy Zrinyi Miklós a szigetvári hős és Szondy György, Drégely várának vitéz védelmezője, a kinek emlékeztetése Simor hercegprimás kápolnát emelt, — — kálvinisták voltak, — Halas képviselője Babó Mihály pedig a miatt panaszkodott, hogy nincs betöltve a nádorispánság (a melyet 35 esztendeje eltörölt a magyar törvény) és arra szólította fel Széll miniszterelnököt, hogy — — — váltsa be a Kossuth-bankókat.

Ennyire sülyedt a mostani indemnity-vita alatt a magyar képviselőház színvonala.

Még sajnálatosabb, hogy a vita folyamán ugyszólván szünet nélkül s az osztrák Reichsrath vitáira emlékeztető modorban támadták az apostoli királyt. Mire lehetünk még elkészülve, ha a civillista és a katonai törvények tárgyalása következik?!

Igaz, hogy Széll a kritikus döntőpillanatban mindig sikerrel tud hatni

Kossuth Ferenczre, de az utóbbi hetek eseményei arra engednek következtetni, hogy Kossuth Ferencz gyenge kezéből már kisiklott pártjának vezérlete s azt a radikális elemek ragadták magukhoz.

Pedig ez az obstructió vita jó alkalmat adott volna a függetlenségi pártnak az üres, tartalmatlan beszédek helyett egy régi vád megczáfolására, amire már nagy szükség lenne a párt érdekében. Régen szemére vetették a Kossuth-pártnak, hogy gravamenes politikát üz és nem törődik a nép igazi bajával.

Ma a politikát és a társadalmat nem közjogi, hanem közgazdasági kérdések mozgatják. A közgazdasági válság nyomorba döntötte a népet és előtérbe állította a szociális bajokat. Minden politikai párt felvette már programjába a kisipar és a mezőgazdaság bajainak orvoslását s megindították az egész vonalon az agrár-akciót, amely elől már a kormány sem térhet ki s a függetlenségi párt még mindig nem mutat érzéket ezek iránt.

Igen jó alkalom lett volna most, különösen Nagy Ferencz beszéde kapcsán, kifejtetni e tekintetben a párt programját és követeléseit. Kár, hogy elmulasztották, — félsz, hogy később nagyon megbosszulja magát s e nemtörődömségnek a párt és az általa képviselt eszmék és törekvések vallják kárát.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Erzsébet királyné emlékezete.

— Irtá és a kir. kath. jogakadémia ünnepélyén felolvasta
Dr. Hoványi Gyula. —

Az azurkék jóniai tenger egyik bájos szigetén, Görögország derült ege alatt, talán a homeroszi Serian, a sötét erdők sűrűjéből egy dorstülű, vakító fehér, mesés szépségű palota emelkedik ki. Mentül fényesebben ragyog a nap, közeledik a delelőhöz, a tündérpalota harmonikus, finom, nemes egyszerűségű körvonalalaival a sötét háttérből annál jobban kiválik.

* * *

A három bérczes és négy folyamos hazának is volt a közelmúltban egy tündöklő érényekben hóhéhragyogásu, mesés szép Herczegasszonya. A bajor hegyek adták őt hazánknak, talán viszonzásul a magyarországi Szent Erzsébetért, kit a XIII-ik században a magyar adott Thüringának.

E XIX-ik századbéli fehér nifetos csupa érzés, a megtestesült jószág volt, kinek míg ajkán mindig mosoly játszadozott, addig szép nagy szemében köny ragyogott.

E párját ritkító nemes szív, lelkének teljes hevével szerette a daliás magyar nemzetet.

* * *

A történelmi igazság egén a történetírás napja minél feljebb megy és lejjebb-lejjebb jó-

val maga alatt hagyja az 1898. szeptember hó 10-ét: megdicsőült Erzsébet királynénk magasztos jellemének főbb és maradandó vonásai: az eleven vallásosság, a jötevő felebaráti szeretet, a nemes egyszerűség, a gyöngéd finomság, a nyíltság, a bátorság és mindenekfelett a lélek-erősség, a szenvedni tudás érényei annál plasztikusabban válnak ki abból a koromfekete háttérből, mely áldozatul ejt, melyet röviden anarkhismusként nevezünk, mely állandó pokoli sötét színét: a vallástalanságtól, a gyűlöletől, az irigységtől, a gyávaságtól, az alattomoságtól, a durvaságtól, tehát a pokol fejedelmének a sátánnak bűneitől nyeri.

* * *

1898. szeptember hó 10-én, délben, verőfényes nappal, a Tell Vilmosok hazájában, a genfi tó partján, a Quai Montblancon »tulajdonképen mi történt?«

Erzsébet királynénkat egy anarkhista szörnyeteg meggyilkolta.

Minden adatunk arra vall, hogy szeretett királynénknak sejtelve sem volt arról, ami vele történt. Ő azt nem tudta, hogy abban az országban, melyben testi gyógyulást keresett és talált, egy alávaló anarkhista merényletnek lett áldozata. Hisz legeslegutolsó szavai, melyeket Sztáray grófnőhöz intézett, e kérdés volt:

•Tulajdonképen mi történt?«

Dicső Erzsébet királyné!

Hazánk Nagy-Asszonya!

Te Mater Dolorosa!

Tégedet egy semmi ember megölt.

Meggyilkolt csak azért, mert királyné voltál.

Megölt, mert szerető hitvese lettél annak a legnemesebb szívű férfinak, kinek ereiben az Arpádok, a Bourbonok, a Plantagenetek, a Stuartok és igen sok római császár vére foly.

Megölt, mert egy európai és dinasztia családjának virágzását biztosítottad.

Hiába voltál gondos jó édes anya.

Hiába ápoltad szegény beteg alattvalódat.

Hiába törölted le ezerszer a lelki fájdalom könyeit.

Hiába alamizsnálkodtál, mint magyarországi Szt. Erzsébet.

Hiába műveltél a zenét.

Hiába voltál költői tehetséggel megáldva.

Hiába tervezted az Achilleiont, az építészeti remekét.

Neked egy nagy bűnöd volt: *Királyné voltál.*

Hisz a társadalmi rend parancsoló nélkül is föntartható?!

Hisz a teljes egyenlőségnek csak egyetlen egy akadályja van:

A monarchikus államforma?!

Hisz a testi-, szellemi-, erkölcsi- és vagyoni teljes egyenlőség az emberek között megvalósítható?!

Hisz ezentúl egyenlően kell bánni az egyenlőtlennek, és egyenlőtlenül az egyenlővel?!

Hisz a hatalmak, mik vannak, nem Istentől vannak?!

* * *

Kivándorlás Dél-Afrikába.

A Fokgyarmat kormánya által adott példát követve f. évi október hó 4-én Natal törvényhozó testülete is felfüggesztette az ostrom-állapotot ezen gyarmatban. Ennek következtében Dél-Afrika összes kikötő városai bevándorlók részére minden akadály nélkül nyitva állanak.

Ugy Natalban, mint a Fokgyarmatban törvényjavaslatokat készítenek azonban elő, melyek a bevándorlás korlátozását czélozzák. Valószínű, hogy az új törvény főképp azt fogja megkövetelni a bevándorlóktól, hogy legalább 10 angol font (kb. 240 korona) vagyonnal bírjanak és nevüket valamely európai nyelven írni tudják. Ezen megszorítások első sorban az indiai és kínai kulik ellen irányulnak, kiknek bevándorlása Dél-Afrikába már a háború előtt aggasztó arányban kezdett emelkedni s kik rendkívül szerény igényeik következtében nem csak a fehér, de sőt a benszültt fekete munkásoknak is veszedelmes versenytársaik.

Az összes ipari munkások kereseti viszonyai a Fokgyarmatban és Natalban ez idő szerint nagyon kedvezőtlenek, mert mindkét gyarmatban a munkapiacz el van árasztva újonnan bevándorolt angol munkásokkal.

Transvaal és Oránzs gyarmatokban még mindig tart az ostrom-állapot és tekintettel azt ottani zavaros viszonyokra, nem valószínű, hogy azt ott egyhamar megszüntessék. Az oda való bevándorlás csak külön engedély alapján lehetséges; az engedély elnyerése semmiképp sem bizonyos, beszerzése azonban mindegyesre nagyon körülményes és rendkívüli idővesztéssel jár.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 19.

Széll Kálmán napja.

A mai indemnítási vitába beleszólt Széll Kálmán miniszterelnök is. A kormányelnök környezetéből hirdették, hogy az egész ülést maga

Széll fogja kibeszélni. Es e verzió sehol a legcsekélyebb kételkedésre nem talált. Ha Széll napokig való hallgatás után végre felszólal, jó néhány óra alatt bizonyára nem adja.

A képviselők elég szép számmal gyűltek össze a miniszterelnök meghallgatására.

Gróf Apponyi negyed tizenegykor nyitotta meg az ülést.

Báró Fejérváry honvédelmi miniszter be-terjesztette a büdzsével kapcsolatos szokásos jelentéseket, számszerint négyet: a katonai nevelő intézetekről, honvéd menházról és hadmentességi adóról. Azután pedig napirend előtti felszólalás következett.

Szentiványi Arpád védekezése.

Szentiványi Arpád napirend előtt szóval fel. Az eddigi bejelentett összeférhetlenségi esetről a Ház plénumának is óhajt felvilágosítást adni. Elmondja az ügy történetét. A szülő Szentiványi Józsefnél vendégségben lévén, látta azt a levelet, mely a Csorba-tóért három milliót ígért s a mennyiben a magyar állam többet ígérne, annak adja. Ő ekkor úgy gondolkodott, hogy hátha a magyar kormány reflektálna erre a tóra s ott nyomban levelet írt a földmivelésügyi miniszternek. Hogy ez a levél volt-e döntő a földmivelésügyi miniszter elhatározására, azt nem tudja. De azt hiszi, hogy itt nem összeférhetlenségi esetről, hanem magyar ember hazafias tetteréről van szó. (Zajos helyeslés a jobboldalon). Kijelenti, hogy soha fizetésért nem járt közbe, más fizetést képviselői díjainál sosem huzott, mégis úgy tüntetik föl egyes lapok a dolgot, mintha ő sápot huzott volna az ügyből. Kéri az összeférhetlenségi bizottságot, hogy menjen be merítumába az ügynek s így szolgáltatson igazságot. (Zajos helyeslés a jobboldalon).

Apponyi elnök csak azt jegyzi meg, hogy utasítást nem lehet adni az összeférhetlenségi bizottságnak.

Széll Kálmán válaszol.

Az indemnítási vita folytatása következett most.

— A miniszterelnök kíván szólni, — jelentette ki Apponyi.

Széll Kálmán: Néhány tételt akar kiragadni a lefolyt vita anyagából. Ezek a tételek ama nagy vádakra vonatkoznak, melyeket az ellenzék a személyes politikai bizalmatlanság

megokolására felhozott. Hosszasabban akar foglalkozni e vádakkal, hogy teljes fény áradjon rájuk. Tárnyilagosan, minden visszatérési viszketeg és hajlandóság nélkül szól. A mi azt illeti, hogy miért nem terjesztette be korábban a költségvetési javaslatot, arra kijelenti, hogy ez volt szándéka s erről nem tett le s tisztelben tartja a szólásszabadság jogait is. Helyesebbnek látta azonban bevárni a hárszabályok módosításának idejét.

Az indemnítás.

Az indemnítás megszavazását bizalmi kérdésnek tekintik. Nem vitatja, hogy helyesen-e, nem-e, ő felveszi a keztyűt. is sajnálja, mint Kossuth Ferencz, hogy indemnítással kell kormányozni, de sajnós, e gyakorlat elől nem lehetett kitérni. De hiszen az indemnítás is költségvetés: felhatalmazás a jövő évre az előző év költségvetése szerinti való kormányzásra. Az indemnítás is költségvetési törvény tehát. Hivatkozik Deák Ferenczre, a ki kijelentette, hogy ha a költségvetési törvényjavaslat törvénynyé válását megakadályozzuk, veszedelembé döntjük mi magunk az alkotmányt. Kossuth Ferencz a maga igen nyugodt, igen magas fejtegetéseiben kiterjeszkedett a pragmatika szankciónra. Erre is reflektál: Hogy az 1823-iki pragmatika szankció nem tisztán szerződés, az következik magából a törvénynek 7. paragrafusából. Hosszasan bizonyítja ezt.

A nemzetiségi kérdés.

Széll Kálmán Komjáthy Béla egyes fejtegetéseire tér át most. Komjáthy a nemzetiségi kérdésben való stagnálását veti szemére. A szülő erős csatározásokat vívott már Komjáthyval is éppen a nemzetiségi kérdés dolgában. Programjába is belevette e kérdést. Kijelenti, hogy magyar érzéseiben és felfogásában senki által megelözni nem enged magát. (Helyeslés a jobboldalon.) Komjáthy nagy készütséggel elismeri. Annál komolyabban óhajt válaszolni, hogy egy és mindenkorra szertefoszlassa e vádakat. Komjáthy felhossa a brassói gimnáziumot. Elfogad akár mily választott bírót...

Kiállítások balról: Nem kell választott bírót! Elég volt abból.

Megtörtént a XIX-ik század, a világhossz századának legsötétebb, legszörnyetesebb, legtragikusabb, legvértízitobb büncselekménye! Hej Schweiz! Hej Genf! Midőn szabadságodat véled ápolni, vajjon nem az anarkhizmusnak és internationalizmusnak készítesz puha fészket, mely majdan téged is elnyel.

1898. szeptember 10-én az egész művelt világot átrezegte a mély fájdalom érzete.

Mi magyarok pedig — mint azt legdrágább történetkönyvünk: a Corpus Juris (1898. XXX. t.-cz.) megörökítette — a megdicsőültben elvesztettük:

„A Haza jötevé Nemtőjét.”

A rózsadús Starenbergi tópart fehér nifetosa, a jelenkori kereszténységnek legszebb Herczegasszonya mindjárt, mikor először megismerte a lovagias magyar nemzetet (1857-ben) megkedvelte, megszerette. Nemcsak azért, mert Majláth János gróf már kora ifjúságában a költői lelkü gyermek érdeklődését bizonyára felkeltette nemzetünk iránt, hanem főleg azért, mert lelkének accordját, legbensőbb tulajdonságait, nagy erőnyeit: az őszinteséget, a hűséget, a nyíltságot, az önállóságot, a bátorságot, a gyöngédséget, a természetességet, a komolyságot és különösen az idealizmus szeretetet fölismerte a magyarban is.

Similis simili gaudet.

Ez a szent kapocs, mely nemzetünket a Dicsőülttel összefűzte a 44 év alatt, míg ural-

kodónánk volt, csak izmosodott. A vonzalom rózsalánczából a hála gyémánt kapcsa lett. 1867-ben a nemzet arra kérte megkoronázott királynéját, hogy fogadja el tőle Gödöllőt, e remek szép uradalmat. A királyné pedig nemcsak az 50.000 arany koronázási ajándékot adja az elaggott magyar honvédeknek, hanem mikor saját kezeivel kijavítja a Szent István hitvese által készített koronázási palástot, ugyanakkor szalagot is himez az első Honvédzászlóalj zászlójára.

Erzsébet királyné e vonzalmát nemzetünkhöz Ő Felsége a király is tudta és jól eső örömmel nézte, és ezért gyöngédségből az erdélyi országgyűlést, mely az Uniót volt kimondandó 1865-ben november 19-ére, Erzsébet napjára hívta egybe.

1866-ban pedig, midőn a poroszháború esélyei veszélyeztették Bécsét, Bécsből legdrágább, legféltettebb kincsét, a királynét és a trónörökösöt Budapestre küldötte, mert tudta, hogy övéi a magyarok között legbiztosabb helyen lesznek.

Szerette a magyart Erzsébet királyné. Ezt tudjuk, mert a magyar trónus akár Budán a királyi várban aranyból, akár egy kalotaszegi falucskában harasztból legyen fölállítva, az azon ülőkre vakító fényt áraszt és így Erzsébet királyné legcsekélyebb mozdulata, legbensőbb érzelme sem került ki a közfigyelmét. Ezért büszkeséggel tudjuk, hogy legboldogabb napjait Gödöllőn töltötte. A budai király palota

pompás kertjéből estende gyakran elragadtatva szemlélte a lábainál elterülő, fényárban uszó fő-és székvárost a széles és méltóságteljes Duna mentén. Nyelvünket folyékonyan beszélte. Külföldön midőn utazott, többnyire magyarul beszélt, sőt 1884-ben Zandvoort hollandi tengeri fürdőben is magyarul írta be a nevét. Legbensőbb környezetében mindig magyarok vannak: Ferenczy Ida, Festetich Mária, Majláth Sarolta, Sztáray grófnők. Legjobb barátja Sándor gróf gyermeke, Metternich Paula Hercegné volt.

Deákot, Eötvöst, Andrássyt, Lisztet, Horváthot, Majláthot a barátsággal mesgyés kegyességével tüntette ki. Történelmünkben és magasabb színvonalon irodalmunkban teljesen jártos volt. Petőfi nagy költői tehetségének hódolt Jókait szívesen olvasta, több művéről azt tartotta, hogy a világirodalomban számot tesz. Gyönyörködött Eötvös Karthausiájában. Chopen mellett, ki kedvence volt, sokszor órákig elhallgatta a mysztikus, melancholikus magyar zenét „Hadd sirjon az a hegedű”. Hisz ha valaki, a megdicsőült joggal elmondhatta:

„Sirtam eleget, sirni többet nem lehet.”

Hogy nemzetünkkel mennyire egybe forrot, illusztrálja a következő: Rhousopoulos 1889-1891-ben a Felsőes asszony görög felolvasója írja, hogy mikor első ízben Bécsből Budapestre kísérte a királynét, az első Gellérthegy-i sétaközben Rhousopoulos egy idegen zászlót látott is megkérdezte a Felsőes asszonyt:

Szell Kálmán: Hát én elfogadom Komjáthyt magát is bírónak. A gimnázium vagyona, mint alapítvány kezeltek az államkincstárban, a magyar állam felelőssége tehát megvan.

Ezután folytatva beszédét, kijelenti, hogy Románia adott ugyan titkos szubvenziót a brassói román gimnáziumnak, de az alapítványt a maguk kezébe vették.

Fichler Győző: Mégis csak a román kultúrát szolgálja ez a pénz! (Zaj.)

Szell Kálmán: Ez volt a legjobb megoldás. Azt is szememre vetették, hogy olyan főispánokat nevezek ki, akik paktumot kötöttek a nemzetiségekkel. Ez nem igaz. Némelyekben megengedték a főispánok, hogy az előadók egyszer-kétszer németül is referálhassanak. Ez csak nem olyan nagy baj, sérelemnek pedig éppen nem az. Az aradi főispánok szemére vetették, hogy székfoglaló beszédében azt hangoztatta, hogy a nemzetiségekkel békében akar élni. Ezt csak nem veheti rossz néven tőle senki. Hasonlóképp állanak a dolgok a verseczi főispánnál is, a ki szerb nyelven is elmondta főispáni székfoglalóját. Tekintve, hogy azon a vidéken nagyon sok a szerb s így nem tehetett másként. A belügyminiszteri nemzeti osztlály felosztását is vádként vették fel neki. A nemzeti osztlályt felosztatta ugyan a miniszterelnökségben, de működési körét rábízta a belügyminiszteri rendőrségi osztályra, mely figyelemmel kíséri az idevágó mozzanatait. **Mangra** Vazulra vonatkozóan azt állították róla, hogy a külügyminiszterium és a nemzetiségek befolyása miatt állott. Ezt a vádat egyszerűen visszautasítja.

A paktum.

Szell Kálmán állér most az 1899: XXX. törvényeknek a magyarizálására. A vád ennek a kapcsán ellene az, hogy helytelenül magyarizálja és sérti a törvényt; a másik vád az, hogy ötleletesen most magyarizálja csak a törvényt így és előbb nem magyarizálta így. A jóhiszeműségét szóló nem engedí kétségbe vonni. A törvény szerint fentartatik a közösség a viszonyosság alapján 1907-ig. A viszonyosság fentartása tehát a közösség fentartását

maga után vonja. A kereskedelmi szerződésekre kijelenti, hogy 1903. végén fel lehet ugyan őket mondani, de nem kell felmondani.

Beszéde további folyamán elismeri, hogy az általános hit az volt, a mit a függetlenségi párt hirdetett, de a törvény mást mond.

Szell nyilatkozata.

Szünet után **Szell** folytatva beszédét kiemeli, hogy 1902. végén *ha meg volna is sértve a viszonyosság Ausztria és Magyarország között, még akkor sem következnek okvetlen önálló vámterület, — csak önálló intézkedés!* Mert a kormány más eszközökkel is megtudná védeni gazdasági érdekeinket.

Különbben is az új vámtarifára meg van már az egyezés az osztrák és a magyar kormány között.

Ezután hivatkozott arra, hogy a *paktumot mindig egyformán magyarizálta és soha sem követelt el szőszegést.* (Hosszas éljenzés taps.)

Az ülés végén **Lengyel Zoltán** után **Haydin** Imre interpellált a felvidéki inség tárgyában.

Interpellációk.

Az ülés végére két interpelláció maradt: **Lengyel Zoltáné**, mely a honvédelmi miniszterhez a következő kérdésekkel fordul:

1. Történt-e gondoskodás arra nézve, hogy a magyar ipar a közös hadsereg szállításainál a kvóták arányában részesedjék?

2. E részesedésnél tekintettel vannak-e arra, hogy több iparcikk Magyarországon nem állítatván elő, ez az iparszükséglet kizárólag Ausztria által fedeztetik s ennélfogva a Magyarországon előállított iparcikkokban a magyar ipar kap-e ezekért rekompenciációt, tehát a kvótának jóval nagyobb arányban részesedik-e?

3. Gondoskodik-e honvédelmi miniszter ur arról, hogy a magyar királyi honvédség szükségleteit kizárólag magyar iparosok fedezzék?

4. Van-e tudomása a honvédelmi miniszter urnak arról, hogy a honvédség részére szükséges bórárak szállításáról szóló szerződés 1903. év végén lejár és ha ez évben fel nem mondatik, önmagától meghosszabbítottak tekintendő-e?

5. Van-e tudomása a honvédelmi miniszter urnak arról, hogy a lejáró szer-

ződésben a kisipar érdekei nincsenek kellőleg megóva?

6. Szándékozik-e a miniszter ur a bór-szállításra vonatkozó szerződést haladéktalanul felmondani, árlejtést kiírni és ebben arról gondoskodni, hogy a magyar kisiparosoknak alkalmuk legyen a szállítás elvállalására?

Bizalmat szavaztak Barabásnak.

— A 48-as párt választmányi ülése. —

A 48-as függetlenségi párt választmányára tegnap este érdekes ülést tartott a 48-as kör helyiségében.

Szokoly Tamás akadályoztatása folytán dr. **Stocker József** elnökölt s a választmány tagjai nagy számmal voltak jelen.

A nyílt levél Barabáshoz.

Az ülés elő tárgya a Nagyvárad Friss Újság nyílt levele volt, amelyet **Halász Lajos** szerkesztő azért intézett dr. **Barabás Béla** képviselőhöz, hogy a függetlenségi országgyűlési képviselők a most szőnyegen levő országos kérdésekben, a melyek mélyen bevágnak a nemzet testébe, miért nem lépnek erélyes akcióba.

Az aradi »Függetlenség« című lap a nyílt levelet olybá tüntette fel, mintha az a nagyvárad függetlenségi párt nevében íratott volna, s azt a következtést vonja le belőle, hogy a párt bizalma megrendült Barabásban, akivel már nincsenek megelégedve.

Dr. **Stocker József** felolvasta a nevezett aradi lap félremagyarázását s ismertette, hogy **Halász Lajos** válaszolt a ferdítésre s kijelentette, hogy a nyílt levelet mint egyén írta, a saját kezdeményezéséből. Szükségét látja dr. **Stocker**, hogy dr. **Barabás** iránt rendületlen bizalommal vannak s ragaszkodásuk kifejezésül bizalmat szavazzanak neki. Az erről szóló jegyzőkönyvet az aradi »Függetlenségnek« is küldjék meg.

Dr. **Dőri József** bár osztja az elnök által mondottakat, de a bizalomnyilvánítást egy nagyobb fővárosi lapnak, pl. a Független Magyarországnak küldjék meg s jelentsék ki azt is, hogy a nyílt levéllel a párt semmi kapcsolatban nem volt.

Pálffy Béla helyesli, hogy egy fővárosi lapba küldjék be a párt bizalomnyilvánítását,

Mit éle zászló az? A királyné csodálkozva tudatlanságomon, azt felelte: »Hát nem ismeri. *Hisz ez a mi zászlónk!*«

De nemcsak nemzeti zászlónk volt az övé is, hanem teljesen egynek érezte magát a nemzet legigénytelenebb tagjával is.

Bécsben történt. Egy magyar közhuszár sulyosan megsebesülve, a harcztérről a bécsi kórházba szállítottott. Sebe oly sulyos volt, hogy fölgógyulása kizártnak tekintett. A Felsőleges asszony, ki a kórházakat gyakran látogatta, a huszár ágyához érve, kérdezte, hogy mit tehetne érte. A huszár arra kérte a királynét, hogy szeretné, ha levelet írának édesanyjának és menyasszonyának, kiket úgy sem lát meg soha többé a világon. A királyné megígérte, hogy kívánsága teljesítve lesz. A Felsőleges asszony hazaérkezve, azonnal külön udvari futárt menesztett a kárpáti falucskába, hogy hozza magával az anyát és a menyasszonyt.

Maga vezette őket a beteg huszár ágyához. A Felsőleges asszony jutalma lett, hogy övéinek gondos ápolása alatt a huszár fölépült és egy év forgása alatt nőül vette menyasszonyát. Facta loquuntur.

* * *

Szerette a királyné a bátor magyar nemzetet, mert lelkének jellemző vonása volt a bátorság.

A legveszedelmesebb kirándulásoktól sem riadt vissza. Mint fiatal asszony megmászta a 3800 méter magas Grosz Glocknert, az ausztriai alpesek második legmagasabb csúcsát, a leg-

karcsúbb jégpiramist. Fejedelmi férje ekkor szakított legelőször életében havasi gyopárt, a királyné kedvencz virágát.

Tengeren a legnagyobb viharban küntt maradt a parancsnoki hidon, torony magaságú hullám hegyek és völgyek között rendületlenül állott meg helyén. Mint lovas a vakmerőségig bátor volt.

Irországból történt a 80-as években, hogy rókavadászat közben a róka Maynooth-collegium kőfalának egy részén — melyet ép javítottak — beosont. Az iskolakertben sétáló tanárok és növendékek ép üldözni akarták a rókát, midőn még nagyobb meglepetésükre egy bájos amazon lovával szöktetett át a falra. Ezt a bravourt Erzsébet királyné tette meg. Mert ő volt az amazon. Ekkor történt az is, hogy professori togát öltött magára életében először és utoljára. Erzsébet királynét ugyanis az intézet akkori rektora dr. Walsh, most dublini érsek, féltvén a meghűléstől, egyéb híján saját professori togájába burkolta. A ki Homert eredetiben olvasta, tanulmányozta, meg is érdekelte a professori togát.

Szerette Erzsébet királyné a magyart, mert ő is vallásos volt, mint a multjához hűséges magyar. II-ik András király leányának, Szent Erzsébetnek élete lebegett előtte. Mint Szent elődje 1226. Wartburgban, úgy ő is 1866-ban Luxemburgban saját lakását magánkórházzá alakította át. Rónai Jácint püspöknek pedig, kire édes leányának Mária Valeriának nevelését bízta, ezeket mondotta:

«Gyermekekkel naponta magyarul imád-

koztam. Folytassa. Legyen leányom vallásos. Az életben mindnyájunknak szükségünk van a valóság vigaszára!»

A Felsőleges asszony mindennap szentmisét hallgatott.

* * *

Bár általában a politikával nem törődött, attól távol tartotta magát, nemes életét vallásos kötelemének, családjának, a szegényeknek, betegeknek, a szépművészeteknek és szabad természetnek szentelte, mégis *tett egy nagy kivételt a magyar nemzet kedvéért*, mert oroszán része volt abban, hogy az 1867-iki kiegyezés, a nagy kiengesztelés a trón és nemzet között létre jött.

E közreműködésnek tudata, bár a valódisága okmányokkal nem bizonyítható, a magyar nemzet véérébe ment át. E tény valódiságát minden pergamentre irt nagy pecsétetes okmány-nál szívhez szólóbban bizonyítják azok a könyvek, melyek Erzsébet magyar királyné szemében ragyogtak, midőn a haza bölcsének ravatalára koszoruját az ország nagyjai jelenlétében mély gyászban személyesen elhelyezte és Deákért imádkozott.

Ha a jövő történetírója okmányt keresne erre vonatkozólag, megtalálná korunk egyik legkiválóbb magyar festőművészeinek, Zichy Mihály-nak remek alkotásában.

* * *

És mégis el kellett a nemzet e jötevé Nemtőjét vesztenünk.

de azt az aradi lapnak is küldjék be s ezt a választmány összes tagjai írják alá.

Wéles Károly szintén ezt az álláspontot foglalja el, de egyúttal azt is óhajtja, hogy Barabás személyével a legtapintatosabban foglalkozzanak a lapok. A jegyzőkönyvbe vegyék be, hogy a párt a legnagyobb bizalommal van dr. Barabás Béla iránt.

Déri János helyeslő felszólalása után teljes bizalmat szavazott a párt választmánya dr. Barabásnak s ezt a budapesti Független Magyarország és az aradi Függetlenségnek megküldi.

Kossuth Ferencz fogadtatása.

Dr. Stocker József elnök tudomására hozza a választmánynak, hogy Kossuth Ferencz szombaton délben keresztül utazik Nagyváradon. Ragadja meg a választmány az alkalmat, s teljes számban jelenjék meg fogadtatására a vasúti pályaházban.

Az elnök javaslatát lelkesedéssel elfogadták.

Ennek kapcsán felmerült az eszme, hogy a biharmegyei és nagyvárad-i függetlenségi pártot megyei függetlenségi párttá szervezni kellene. Ez ügyben megindítják az akciót s érintkezésbe lépnek a megyebeli 48-as képviselőkkel és a vidéki pártok elnökeivel.

A városatya választás.

A Szokolay Tamás lemondása folytán Várad-Ujvároson megüresedett egy törvényhatósági bizottsági tag helyének a betöltése került szintén szóba. A választás december hó végén lesz.

Elnök felkérte a választmány tagjait, hogy a jelölésre nézve nyilatkozzanak. L-hetőleg a párt olyan tagját jelöljék, akinek a megválasztása remélhető.

Beczkay Lajos egy 3 tagú bizottságot kérne fel a jelölésre.

Pálffy Béla hivatkozik a legutóbbi városatya választásra, ahol a párt jelöltjei közül hármat nagyrészt a párt tagjai buktattak el. Az iparosokat buktatták ki. A törvényhatóságban megszavazták minden óriási terhet s a szegény iparos-ág fizeti. Most köszörintjük ki a csorbát s mondják ki, hogy csak iparost választanak. A múlt választáskor az iparosok

Tudor Mária, Anglia királynéja bánatában, hogy Calaiszt elvesztette, halálos ágyán azt mondta: Vegyétek ki szívemet holttestemből és rajta olvasni fogjátok: Calais.

Nincs oly és soha sem is legyen oly magyar ember, kinek egész magyar szíve, szívének minden redője ne lenne a tied Erzsébet Magyaroknak Nagy Asszonya! Mert irántad nagy hálára vagyunk kötelezve és neriül Fülöp ismert szép mondása: Istenem, ha oly szeretetreméltó és szeretetteljes voltál, hogy azt akartad, hogy mi szeressünk, miért adtál nekünk egyetlen egy szívet és azt is oly kicsit, fölébreszti a vágyat bennünk, bárcsak nagyobb szívet áldott volna meg a Teremtő, hogy még jobban szerethetnénk.

Erzsébet királynénak talán azért, mert Szent karácsony estéjén született, piczi ajkán mindig mosoly játszadozott, szép nagy szemében pedig köny ragyogott.

Ezután is mosolyog: ha az ország hatalmas lesz kifelé, erős belől és könyezni fog, mikor: nem boldog a magyar.

Bárcsak mindig mosolyoghatnál Dicső Erzsébet! Magyarok királynéja! Hazánk Nagy-Asszonya!

kat analfabetaiknak nevezték. Fogjon össze a párt az ipartestülettel s jelöltjét vigye győzelemre.

Oldh Lajos az ipartestület megkeresése mellett szól. Az ipartestület proponáljon, de a párt választmánya ejtse meg a végleges jelölést.

Dr. Déri nem pro domo (?) beszél. Olyanot kell választani, aki értelmes és tájékozott van a város ügyei felől. Van az iparosok között is értelmes, de ha nem iparost választanak is, az képviseli őket.

Széles Lajos: Az orvos nem védi az iparos érdekeit és viszont.

Dr. Déri Ferencz folytatva beszédét, kijelenti, hogy nem szavazógép, hanem értelmes ember kell a törvényhatóságba. (Dr. Déri Ferencz a további tanácskozást be sem várva, elhagyta az ülést, amelynek eddigi folyamából kitűnt, hogy az ő jelölése szóba sem jöhet a párt részéről.)

Ezután kimondotta a választmány, hogy csak Ujvároson lakó iparost jelöl a megüresedett helyre s az ipartestülettel érintkezésbe lép. A jelölés megejtésére dr. Altmann Jakab, Czeglédy Jeremiás, Széles Lajos, Oláh M. Lajos, Beczkay Lajos tagokból és Halász Lajos jegyzőből álló bizottságot küld ki.

A jelölésről a bizottság jelentést tesz annak idején a választmánynak. Ezzel az értekezlet véget ért.

A kereskedelmi és iparkamara teljes ülése.

A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara november hó 19-én tartotta teljes ülését Huzella Gyula elnöke alatt.

Jelen voltak:

Reismann Mór, Mihelyi Pál, Laszky Armin, Ternyei Antal, Steiner M. Albert, Bertsey György, Czeglédy Jenő, Hillinger Miksa, Bodnár János, Széles Lajos, ifj. Cser János, ifj. Rimanóczy Kálmán, ifj. Moskovits Mór helytagok; Fodor Lajos, Pataky József (B. Ujfalu), Tóth Sándor (B. Ujfalu), Szilágyi Mihály (Élesd) Brezovszky Lajos (Élesd), Jakabfy Lipót (Élesd), Berger Dávid, Gelberger Kálmán, Sz. Szabó József, Lipeckzy Gyula (Margitta), Nuszbaum József, Berger Benő, Czinczár Mór (N. Szalonta), Grósz Benő, Timaróczy Gyula, Weinberger Salamon (Székelyhid), Pataky Sándor, Krisán Henrik (Belényes), Kiss Imre, Kovács Gábor (N. Szalonta), Magyar Bálint (Tenke), Veress András (B. Ujfalu), dr. Sarkadi Lajos titkár, Fuszek Lajos irodatiszt.

A teljes ülés megnyitása után az elnök közléseit terjesztették elő. Az ebben felsorolt adatok a múlt teljes ülés óta felmerült és elintéztett ügyekről számoltak be. A közérdekű ügyek annak idején a lapokban közöltek. Az elnök közléseit kapcsán még óva inti a kamara tagjait az időközönként hirdetett londoni és párisi kiállításokról, amelyek nem hivatalos tartások, hanem csak szédelgésen alapulnak. Az ezek által pénzért küldött kiutazásoknak nincsen becük.

Az elnök közléseit tudomásul vették.

A titkár jelentésében számot ad a kamarai irodai működéséről, valamint a soproni keresk. kongresszusról, a debreczeni orsz. kamarai és a nagyvárad-i orsz. iparos gyűlések lefolyásáról; míg a pénztárnok jelentése a kamara pénzügyi forgalmáról számolt be. — A jelentéseket tudomásul vették és a debreczeni kamarának a kongresszus alkalmából tapasztalt szives vendéglátásért köszönetet szavaztak.

A miniszter jó tanácsai.

A kamara ismételen felterjesztéssel élt a miniszterhez egy állami fa- és fémipari szakiskolának Nagyváradon leendő felállítására iránt. A kamara akciója azonban ezúttal is eredménytelen maradt, mert a kérelem teljesítését a miniszter jelenleg nem tartja időszertűnek.

Egy évtized alatt sokat áldozott az iparoktatására az állam. Közgazdasági elvek is tiltják a különleges hivatással bíró ipari szakiskolák oly mérvű szaporítását, hogy azok száma a hazai ipar igényeivel kellő arányban ne álljon. A fa- és fémipari szakiskolák jelenlegi száma kielégíti a hazai ipar igényeit s azok szaporítása nagymérvű óvatosságot igényel, nehogy a végzett tanulók helyet nem kapva, a tanult ipari proletáriátust szaporítsák. Kívánatosnak tartja azonban a miniszter, hogy a kamara saját erejéből, részben pedig az ipartestület, törvényhatóság vagy társadalmi uton ösztöndíjakat létesítenének s a tehetséges nagyvárad-i iparos ifjakat a közel levő aradi, temesvári szegedi kolozsvári fa- és fémipari szakiskolákban képeztesse ki.

A miniszter leiratát már a felolvasás folyamán elégedetlenül, zugással fogadták.

Elnök nem zárkózna el a miniszter kedvezőtlen válasza dacára sem s alkalmadtán újból írjon fel a kamara a szakiskola felállítására iránt. A miniszteriumban nem ismerik ugy a viszonyokat, mint itt Váradon a kamara tagjai. Helytelen a miniszter azon kijelentése, hogy nem egyes városok, hanem az egész ország érdeke veendő figyelembe az ilyen kérdéseknél, mert a vidéki emporiumok fejlődése az ország érdeke.

Az elnök helyesléssel kísért felszólalása után sajnálattal tudomásul vették a leiratot.

A szakosztályok véleményei.

Biharvámegye törvényhatósága szabályrendeletet alkotott, amelyben a szatócs üzletek kinyitási és bezárási idejét szabályozza. A nagy részben italmérvéssel is foglalkozó szatócsok érdekeit sérti ezen szabályrendeletbe lefektetett intézkedés, mivel a korcsmákra nem terjed ki a kinyitás és bezárás korlátozása. A kiskereskedők társulata a szabályrendelet megváltoztatását kérte a vármegyétől. Biharmegye alispánja véleményt kér a kiskereskedők kérvénye tárgyában. A kereskedelmi osztály a kérelem teljesítésének véleményezését javasolja. — E fogadták az osztály javaslatát.

A szegedi társkamara pártolás végett megküldötte a keresk. miniszterhez intézett azon felterjesztését, hogy hasson oda, miszerint a magyar fürdő helyeken a hazai ipari és háziipari cikkek árulhatassanak. Kapcsolatosan ismerte a titkár a kamara felterjesztését a miniszter azon intézkedése ellen, melylyel a Batteheim M. és tsa. cégnek az államvasutak állomásán a hazai iparcikkekre kizárólagos elárulási jogot engedélyeztet. — Ugy az ipari, mint a kereskedelmi osztály javasolja, hogy a kamara tartson ki a Batteheim ügyben elfoglalt álláspontja mellett, a szegedi társkamara feliratát pedig pártolja. — Helyesléssel elfogadták az osztályok által tett javaslatot.

Biharmegye alispánja véleményt kért a kamarától a kéménys-prési iparról alkotott szabályrendelet módosítása tárgyában. Az iparos osztály a felebbzés elutasítása mellett a tervbe vett módosítást, 1 § a némi változtatásával, javasolja véleményezésére. A javaslatot elfogadták.

Élesd község piaci helypénzdíj szabályzatát úgy a kereskedelmi, mint az iparos osztály egyes tételek változtatásával javasolja a teljes ülésnek véleményezésre. E fogadták.

Biharvámegye alispánja véleményt kért Törő Pál komádi fazekas azon kérelmére, hogy a hevívárosokon a nem Komádiiban lakó fazekasok iparcikkeiket ne árulhassák. — Az iparos osztály a kérelem elutasításának véleményezését javasolta. — E fogadták.

Tanfolyam a várad-i iparosok részére.

Nagyvárad város a villamos világítás bevezetése alkalmából az áram-bevezetéssel és belső berendezéssel járó munkálatokat a szakiparosoknak tartotta fenn. Mivel ilyen munkákra képzett szakiparos Nagyváradon kevés szám-

mal van, az ipartestület pártoló felterjesztés végett megküldötte a kamarának a kereskedelmiügyi miniszterhez intézett kérvényét, amelyben a szóbanforgó képesítéshez szükséges ismeretek elsajátítása céljából Nagyváradon egy tanfolyam felállítását kéri. Ezen tanfolyamot a városunkban nagy számmal levő fémiparosok vennék igénybe. Ezáltal a helyi ipar tetemes összeget nyerne. Az iparos osztály a kérvény pártoló felterjesztését a legmelegebben javasolja a kamarának.

Bodnár János beltag kibővíti az iparos osztály javaslatát. A tanfolyam felállítása nagyon sürgős, ezért a feliratot két tagu küldöttség vigye fel a miniszterhez s szóval is kéri a tanfolyam mielőbbi felállítását.

Bertsey György rámutat, hogy 30 évig a gázberendezések monopol gyanánt voltak lekötve. Már a vízvezeték berendezésénél a helyi iparosok is közre működtek s ennek óriási előnyét élvezték. Eppen ilyen fontos most a villamóram bevezetése és berendezése; de ez külön képesítést igényel. Már több mint 30 önálló iparos jelentkezett a tanfolyamra. Rendkívül fontos, hogy a mikor a villamos bevezetésekre kerül a sor, szakképzett iparosaink legyenek.

A teljes ülés a javaslatot **Bodnár János** módosításával elfogadta s **Bertsey György** alelnököt és **dr. Sarkadi Lajos** titkárt küldte ki, hogy a miniszternél eljárjanak.

Ezután az ipartanács tagokat választották meg; és pedig:

a Biharmegye II. foku iparhatósága mellett működő ipartanács-ba: **Bertsey György** és **Cser János** rendes, **Schwarz Antal** és **Voszka Ferenc** póttagokul; — a Nagyvárad város II. foku iparhatóságánál működő ipartanácsba: **Jankó József** és **Óváry Lajos** rendes, **Bognár Sándor** és **Széles Lajos** póttagokul.

Titkár beterveztette a kamara 1903. évi költségvetését. A tervezet szerint a bevétel 23405 korona 34 fillér, a kiadás 23367 kor., s így 38 kor. 34 fillér maradvány mutatkozik. A bevétel alapjául ezuttal is az eddigi 5 százalék kamarai illeték vétetett. Elfogadták.

Az aradi kereskedelmi kamara számos példára hivatkozva, feltérjesztésben kéri, hogy a miniszter rendelje el, miszerint az állami támogatásban részesülő gyári vállalatok hazai építéssel s hazai építőanyag felhasználásával kötelesek építkezni. A felterjesztést pártolják.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara pártoló végett megküldötte a debreczeni orsz. kamarai értekezlet határozatából kifolyólag a kamarák feltétlen portómentessége tárgyában a kereskedelmi miniszterhez intézett feliratát. — Hasonszellemű felterjesztéssel pártolják.

Ezzel véget ért az ülés.

UJDONSAGOK.

Erzsébet napja.

Megható kegyelettel ülték meg tegnap örökkévalóságba költözött áldott emlékü királynénk **Erzsébet** névnapját a templomokban és iskolákban.

A reggeli órákban az összes róm. kath. templomokban, továbbá a gör. kel. román templomban requiemet tartottak az elhunyt királyné lelküdvéért. Az utóbban **Mangra Vazul** püspöki helynök megválasztott aradi püspök pontifikált **Pakala esperes**, **Papp katonai lelkész**, **Papp György** irattárnok és **Bogyó káplán** segédletével.

A Szent Vincze intézet kápolnájában **Felszer Antal** kánonok mondott requiemet s utána az iskolában **Halász Gyula** szép szónoklatban emlékezett meg a magyarok Nagyasszonyáról.

Az Immaculata zárda iskoláinak növendékei pedig a Szt. László templomban vettek részt a szent misén.

A jogakadémián **dr. Hoványi Gyula** tartott az összegyűlt jogász ifjúsághoz remek beszédet, melyet a tárczarovatunkban közlünk.

A főgymnasiumban **Beke Boldizsár** tanár tartott emlékbeszédet. A főreáliskolában **Stauder** igazgató mondott megnyitót és **Pálffy Béla** hittanár méltatta a nap jelentőségét. Szép ünnepélyt rendezett a felső kereskedelmi és a községi polgári leányiskola is. A polgári fiúiskolában az ifjúság a »Himnusz« éneket; **Vinkler Lajos** igazgató megnyitó beszédet mondott; **Mikusai József** tanár tartalmas szónoklatban fejtegette magyar hazánk feljethetetlen Nagyasszonyának életét, szenvedéseit és azt a mérhetetlen veszteséget, mely nemzetünkre elvesztése tekintetében nehezedett. Azonkívül többen szép és megható alkalmi költeményeket szavaltak. A dalkör pedig **Beleznay Antal** két gyönyörű és megható dalát: »Búgnak a harangok« és »Gyászdal Erzsébet emlékére« adták elő. Végül a tanári kar és ifjúság emelkedett érzülettel a »Szózatot« énekelte.

A budavári koronázó Mátyás-templomban reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise volt, melyen nagyszámu előkelő közönség s a városi tanuló ifjúság volt jelen. A misét **dr. Nemes Antal** apátplébános tartotta nyitást és fényes segédlettel. **Dr. Nemes Antal** ebből az alkalomból azt a fehér ezüst brokátból készült remek misemondó ruhát használta, melyet a boldogult királyné meny-asszonyi ruhájából kőzítettett s a magyarok iránti rokonszenvre jeléül a budavári koronázó Mátyás-templomnak ajándékozott.

A királyi palota Szent István kápolnájában délelőtt 9 órakor tartották meg a gyászszentmisét. A misén jelen voltak az udvarnagyi hivatali tisztviselői gróf **Apponyi Lajos** udvarnaggyal elől, továbbá a várkapitányság hivatalnokai **Galla várkapitánnyal**. A misét **Kauter Károly**, a királyi palota plébánosa mondta.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi múzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Nov. 23. Szigligeti-társaság rendkívüli közgyűlése.

* Az alispán utazása. **Szunyogh Péter** Biharmegye alispánja ma, csütörtökön kiutazik a kismarja—henczida—hosszupályai-utvonala megvizsgálására, holnap pedig a fővárosba utazik, ahol részt vesz a kóbor cigányok megrendszabályozása tárgyában a belügyminiszter által összehívott enquette-en.

* Új törvényszéki aljegyző. A hivatalos lap tegnapi száma köli, hogy az igazságügyminiszter **dr. Furman Lajos** nyír gyházi lakos ügyvédjelöltet a nagyvárad kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

* Rendkívüli városi közgyűlés. Nagyvárad város törvényhatósága ma d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya: a város jövő évi költségvetése és a közpénzek elhelyezésének kérdése lesz.

* A hírhedt **L. katosék** Nagyszalontán. A kóbor cigányok e hírhedt családja, annyi váradi kalandja után körutra indult, utba ejtette a megye jobb nevű helységeit. Legutóbb Nagyszalontán mutatták be zseb és lakás körüli művészetüket s a tulajdonjog virtuoz kijátszását. Több kétféle tollas és tollatlan állat megkopsztása után, nagyobb pénzügyi manipulációkba bocsátkoztak ellátogatva **Varga József** lakására, s egy őrizetlen pillanatban 40 korona készpénzt sikerült eltüntetni, oly rejtélyesen, hogy a pénz jogos tulajdonosa kénytelen volt a csendőroket segítségül hívni a pénz hollétének kikutatására, a mi sz. reneszancei meg is történt, mert a Lakatos család ifjú sarjainál **Marinál** és **Jóskánél**, t. stvériesen megfélemezve s még csodálatos épségben megtalálták a 40 pengő koronát.

* A városatyák számának felemelése. Több vidéki városban felmerült már az eszme, hogy a lakosság szaporodásának megfelelően a törvényhatósági bizottsági tagok évtizedekkel ezelőtti megállapított számát, a törvénynek s a legutóbbi népszámlálásnak megfelelően emeljék. Aradnak, Győrnek stb. a miniszter rendeletileg meghagyta a városatyák számának szaporítását. Nagyvárad város jelenlegi népességének sem felel meg a 120 törvényhatósági tag, mert a törvény szerint minden 250 lélek után kell bizottsági tagot választani. **Dr. Kurländer Ede** biz. tag indítványt adott be a városhoz, éppen a miniszter említett rendeleteire hivatkozva, a nagyvárad városatyák számának felemelése iránt. A tanács felhívta a polgármestert, hogy a népszámlálás adatai alapján mondjon véleményt, hogy hány új taggal emeljék a biz. tagok számát. — Eanél a kérdésnél azonban azt is tudni kellene, hogy városrészek szerint hogy oszlik meg a népesség. Ilyen biztos adat pedig nincs.

* Eltűnt árak. **Pollák Pál** szállító tegnap este kocsiával különböző árkat szállított be az állomásra a városba. Utközben a kocsiról egy zsák gesztenye és egy zsák cipőfelsőrész eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást.

* Virághullás. Amint átsuhan a fagyasztó őszi szél seprve a sárgult fakó leveleket, eszünkbe jut az elmulás, — de nem fáj — hisz megért sárga leveleket ragad magával. Ha ám a fésző őszi kék bimbóit tépdési meg a pusztulás, könnyeket facsar szemükből a megdöbbenés: én Istenem a bimbót! . . . Miért a bimbót? Ma is egy ilyen bimbót tört a halál, 16 év nevelte gyöngye bimbót: **Ravazdy Erzsikét**, kinek hosszú szenvedéséről elmondhatjuk: Hervadása lilomhullás volt . . . A megboldogult leánya halálát a család a következőkben tudja:

Ravazdy Lajos és neje szül. **Korda Ilona** a maguk, valamint testvérei: **Ravazdy Barna**, **György** és **Ilonka** és az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik a szerett gyermek, illetve testvér és rokonnak **Ravazdy Erzsikének** folyó év november hó 19 én, d. e. 9 órakor, életének 15-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytat. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyane hó 20 án, d. u. 3 órakor fogtak **Széles-utca 662.** számú gyászháznál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz-i közsírkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonnak és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1902. november hó 19. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* Tűz áldozata. Még szeptember közepe táján történt, hogy Mézes községben **Belák Mihály** 5 éves fiacskája, a kit egyedül hagytak szülei, — a tüzhely körül játszadozva az ott felejtett ruhaneműket magára gyújtotta. Mre észrevették, lángokban állott az egész szoba, s a kis **Belák** Miskáról égő csafatokban cibálták le ruháját s így is oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy két hónapi kintlódás után a minap szenvedett ki. Mivel kétségkívül az égési sebek következtében pusztult el a csöppség, a csendőrség gondatlanságából elkövetett emberölés miatt megindította a vizsgálatot.

* A máv. raktárnokok kérelme **Barabás Bélához**. A nagyvárad magyar államvasuti raktárnokok türethetetlen szolgálati viszonyaikról a multkoriban röviden megemlékezünk. A hosszú és fáradsalmas szolgálat a napokban kilencz raktárnok közül egyszerre négyet tett szolgálatképtelenné. A betegek helyettesítéséről sem az állomásfőnök, sem a kolozsvári üzemvezetőség nem gondoskodott s így a szolgálatot teljesítő öt raktárnoknak emberfeletti munkát kellett kifejtetni. A naponta teljesített 18—20 órai szolgálatért csekély fizetésükön

kívül (az 400-1000 forint közt van megállapítva, de az utóbbit egy nagyváradai raktárnok sem érte el) semmi néven nevezendő óra pénzt sem kapnak. Tavaly a máv. igazgatósága elrendelte, hogy a szolgálati idő 12 óra legyen, mely után 12 óra pihenésnek kell következni. Ugy látszik, hogy e rendeletet nem vették tudomásul. A máv. raktárnokok legközelebb szószólójuk által *felkérlek városunk képviselőjét, Barabás Bélát*, ki már többször taubizonyosságát adta, hogy szíven viseli az állami alkalmazottak érdekeit, hogy járjon közbe érdekükben és *eszközölje ki, hogy terhes szolgálataikat némileg megkönnyítsék*. A raktárnokoknak kérelmük az, hogy szolgálati idójük 18-20 óra helyett 12 óra legyen, ha azonban ez időn túl esetleg okvetlen kellene szolgálatot teljesíteniük, akkor ez időre órapénzt kapjanak.

* **Miczike erőssége.** Első ízben volt Miczike zsúron. Nagy szorongások közt ment el, mert hát nem olyan csekély dolog az, ha valaki kis leány léteére csupa nagy lányok és a mi még veszedelmesebb: csupa nagy fiúk közé kerül. Azok a gonoszok hamarosan kispokulják, hogy Miczikének nemcsak a szoknyája kurtácska még, hanem éveinek száma is erősen alatta marad a 16-nak...

Miczike tehát keményen föltette magában, hogy mindenben úgy fog viselkedni, mint a többiek, a nagyok.

Ment is egy darabig a dolog, mint a karikacsapás. A tea előtt már Miczike annyira belemelegedett a nagyos viselkedésbe, hogy azon gondolkodott, nem volna-e illendő dolog rágyújtania egy cigarettára? Azok a fiúk ugyanis erősen kínálgatták...

A tea mellett tovább folyt a nagy traces. A mi közben a hölgyek is, a jegász urak is igyekeztek elhíttetni, hogy ők a köszívű ember legköszívűbb fia és leánya.

— Nekem nagy erősségem az üres tárczám, jelentette ki egyik doctor juris. Üres tárcza nem dobog.

— Az én erősségem a jeggyűrűm, sóhajtott a papucsos doktor medicinae.

— Az én erősségem a dobostorta, szóló Sárka.

— Az én erősségem a cigányzene, erősítette Gittus.

Miczikére került a sor. Mi az ő erőssége? A tanulást nem mondhatja, mert azért kinevelik, egyéb pedig nem maradt számára sem az asztalon, sem az asztal fölött. Zavarában egyszerre megvillant a szeme.

— Ez pedig az én erősségem! kiáltotta csupa véletlenségből göresösen megragadta — a boros *üveget*.

* **Csúrtörökök viszezelésének meggátolása.** Általános a panasz az utóbbi időben a miatt, hogy a baromfi árát mesterségesen megrágtják a közeli községekből — különösen Szt. Andrásról beözönlő vidéki kofák, akik a kora reggeli órákban a barompiacra összehátrólják a baromfiakat s azokkal részint a piacon, részint magánházaknál kofálkodnak. Ebhez járól azon körülmény, hogy ezen kofák valósággi utját állják annak, hogy a vásárló közönség a piacon baromfihoz jusson. E visszaélésnek véget vetendő, a főkapitány elrendelte, hogy hétfő, kedd és pénteki napon újra eladás és kofálkodás czéjéből csak 10 órán tul engedtetik meg a vásárlás; főleg azért, hogy ez ideig a vevő közönség zavartalanul vásárolhasson. A tilalom ellen vétő kofák a piacon kiáltatnak és onnét eltávolíttatnak.

* **Ongyilkos szocialista leány.** Szabó Juliska szegény szülőköl származott fiatal leány több szocialis izü beszédet hallgatott végig, melyek egészen elkábitották. Szegény leány léteére álmoldozni kezdett kincsröl, fényes házasságröl és az ezzel járó kényelmes életmódröl. Várt, várt. Nem jött el sem a gazdag kérő, sem a kényelmes életmód, még azok a szegény fiatal emberek sem, kik valamikor megkérték a kezét, de kosarat kaptak. Midőn már tisztán látta, hogy ábrándjai nem válnak valósággá — gyufaoldatot ivott. A mérég megölte, tegnap kiszendvedt a közkórházban.

* **Athelyezés.** A nagyváradai kir. törvényszék elnöke *Baranyi Sándor* berettyó-újfalui kir. járásbírósi hivataliszolgát a székelybidi járásbírósihoz áthelyezte.

* **Találtak egy női kalapot, 2 zálogszédulát, egy erszényt némi pénztartalommal.** Mindezeket az igazolt tulajdonosok átvehetik a rendőrség 4. számú szobájában.

x Szives olvasóink figyelmét felhívjuk a **Strohmayr Pál** cég mai lapunkban közölt hirdetésére. 350.

MULATSAG.

Az „Otthon” mulatságai.

Az „Otthon” tisztviselői-kör vigalmi-bizottsága tegnap este ülést tartott, melyen elhatározta, hogy a tél folyamán összesen hat társas vacsorával egybekötött táncmulatságot rendeznek a kör tágas helyiségében tagjai s vendégei szórakoztatására.

Egyik összejövetel Szilveszter estéjén lesz, amely alkalomra a rendezőség részéről a legpompásabb ötletek, bohó mókák vannak kieszelve a résztvevők szórakoztatására. A hat estély közül ki fog emelkedni a Kör elnöke, a mely január közepé táján fog lezajlani s egyike lesz a farsangi legelőkelőbb táncestélyeknek.

A hat rendezősége a következőköl alakult meg: *Hendel Ottó* elnök, dr. *Ardelesu Jusztin*, *Lukács Odón* és *Hrabal Ottó* alelnökök, *Medvay Gábor* háznagy, *bácsai Ficzek Emil* és *Sz. Sebő Mihály* jegyzők, *Ponorán Lukács* pénztárnok, *Lehner Alajos* ellenőr és *Altnödr Béla* cigányvajda, valamint száznál több rölen tisztviselő, ügyvéd, orvos és katonatisztből álló rendező.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Zsidónő.
Péntek: Menyem.
Szombat: Remete csengettyője (Rédey Sziidi bemutatkozása.)
Vasárnap este: Don Czézár.

A végrehajtó. Ismét egy kacagató bohózat, ismét szép siker. Ugy látszik, a vigjátéki személyzet lassan-lassan összetanul s éppen elfogva érní a tökéletesség fokát, mikor Virágvasárnapra az erők egy része szét megy s lehet kezdeni a munkát előről. Pedig az újabb vigjáték- és bohózi előadások már kezdenek vonzeröl gyakorolni a közönségre s lassanként kezd a nézőtér megtelni közönséggel.

A tegnapi előadás is egyike volt ezeknek a sikereknek.

A sikerben legfőbb része *Krasznaynak* volt a czimszerében. Csupa ötlet, eredetiség volt egész játéka, melyet a közönség viharos tapsokkal jutalmazott. Nem hiába egyik kedvence szerepe ez *Krasznaynak*, de kedvence benne a közönségnek ő is. Mellette *P. Szép Olgát* hosszú hallgatás után üdvözöltük ismét egyik jó, pajkos szerepében. *Tóth Elek*, *Benkő Jolán*, *Bognár János* jó hírűeknek megfelelően alakították szerepüket. *Peterdyról* nem tudjuk, hogyan cseppent bele a kapitány szerepébe, de mert a nem nekivaló körben is megállta helyét, csak dicséretet érdemel. *Deési* tulzott, de a bohózi határokon nem lépett tul. Kisebb szerepekben *H. Novák* Irán, *Kulinyi Mariska*, *Sarkadi* ügyeskedtek.

Közönség közepes számmal.

Két előadás. Ma, csütörtök este a „Zsidónő” opera, holnap pénteken pedig a „Menyem” vigjáték kerül színpadra másodszer a Szigligeti-színházban. A „Zsidónő” előadása a színtársulat énekes személyzetének, a „Menyem” előadása a vigjáték-ensemblének ho-

zott kivételes nagy sikert rövid egymásutánban. Mind a két előadás iránt nagy az érdeklődés.

Rédey Sziidi. Rédey Sziidi, a színtársulat új koloratur primadonnája szombaton este mutatkozik be a „Villars dragonyosai” másik novén: „A remete csengettyője” című operett *Georgette* szerepében, melyet legutoljára *Szojyer* Ilonkától látott a nagyváradai közönség. A művészöl ma már részt fog venni a próbákön.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 63. Bérlet 49. sz.

Ma csütörtökön, 1902. november 20-án:

A zsidónő.

Nagy opera.

S Z E M E L Y E K:

A császár	— — — —	— — — —	— — — —
Leopold, császári herceg	— — — —	Kalmár Bóla	*
Brogni bíbornok, a zsinat elnöke	— — — —	Pintér Imre	*
Reggers, Constanz város polgármestere	— — — —	Csatár Gyözö	
Albert, tiszt	— — — —	Herold Ede	
Eleazár, zsidó ékszerész	— — — —	Perényi	
Recha, leánya	— — — —	Márkus Aranka	
Eudoxia hercegnő	— — — —	Székely Anna	
Herold	— — — —	Lendvay	
1-ső polgár	— — — —	Vank István	
2-ik polgár	— — — —	Sarkady Endre	

HELYVARTAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölve 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr., Tamlászék 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártaszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. u. 10-12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 8 óráig előre válthatók.

Kezdeté 7 órakor, vége fél 10 órakor.

Holnap pénteken, november 21-én:

A menyem.

Vigjáték.

EGYESÜLETEK.

Gyorsirók közgyűlése. A „Nagyváradai Gábelsberger-Markovics Gyorsiróegyesület” f. hó 20-án azaz csütörtökön d. u. 6 órakor a Kereskedelmi Csarnok iparkamarai helyiségében (földszint) rendes közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az egyesületi titkár.

NYILTÉR.

Ügyvédi irodámat Nagyváradon, Bémer-tér 2. sz. (Roth-ház) megnyitottam. Dr. FENYŐ SÁNDOR ügyvéd.

TAVIRATOK.

Készülő vihar.

Budapest, nov. 19. (Saját tud. táv.) A Nessi-ügy holnapi tárgyalására a függetlenségi párt lázasan készülődik. Fejérváryt és Goluchovskyt éles támadással fogják kérdőre vonni.

A búr vezérek.

Brüsszel, nov. 18. Delarey kijelentette a Petit Bleu egyik munkatársa előtt, hogy a búr tábornokok azért határozták el európai köreik megszakítását és Afrikába való visszatérésüket, hogy ott Chamberlainnel találkozzanak és fevilágosítsák a helyzetet. Delarey megjegyezte, hogy Botha Londonban komolyan rosszul lett.

A választások Romániában.

Bukarest, november 19. A második választótestület általános községi választásain valamennyi városban a liberális jelöltek választották meg túlnyomó többséggel. A konzervatívok nagyon kevés szavazatot kaptak. (M. T. I.)

Csalódott olaszok.

Róma, nov. 19. (Saj. tud. táv.) A várya várt trónörökös helyett az olasz királynénak ma éjjel leánykája született.

Pusztító vulkán.

London, november 19. A gyarmattügyi miniszter október 23-án kelt táviratot kapott Georgetownból, a mely szerint a vulkán kitörések még nagyobb területet pusztítottak el. Egész St. Vincent szigete veszedelmbe forog és Georgetown kiürítésével komolyan kezdenek foglalkozni. (M. T. I.)

Az angolok veresége.

Pesavar, nov. 18. Gumatliból, a honnan a vazirik ellen kiküldött expedíció negyedik támadó oszlopa elindult, hivatalosan azt jelentik, hogy az ellenség kemény ellentállást tanúsít, Tamocli ezredes, a negyedik oszlop parancsnoka súlyosan megsebesült. A csapat segítségét kér. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

A Tőzsde értekezési távirata.

Értéktőzsde

	Budapest, nov. 18.
Osztrák hitel	183 50
Magyar hitel	728 50
Államvasut	711 75
Bimamurányi	4 20
Magyar jelzálog	47 50
Szalgotarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Hataridők

	Budapest, nov. 19.
Buza októberre	7 53
Buza áprilisra	5 76
Tengeri	6 59
Rozs okt.	6 88
Zab apr.	11 85
Káposzta, repesz, aug.	---

Hivatalos Arfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. nov. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120 40
Magyar koronajárdék	97 60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,75%	---
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,75%	---
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	---

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97 75
Italmérei jog megváltási kötvény	100 --
Horvát-azslavónföldterhermentési kötvény	98 --
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	199 --
Tiszszabálvozásás azesedi sorsjegyek-kölcsön	156 --
Osztrák járadék papirban	100 75
Osztrák járadék papirban	100 50
Osztrák járadék aranyban	120 50
Osztrák korona járadék	100 --
Osztrák államsorsjegyek	150 50
Osztrák magyar bank részvény	15 05
Magyar hitelbankrészvény	699 50

Osztrák hitelintézet részvény	687 --
Párisi visita	95 28
20 jrnkos arany (Napoleon'dor)	1 06
Németbirodalmi márka	116 90
Londoni visita	28 17
20 márkás arany	28 41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

STROHMAYER PÁL

vászon, menyasszonyi kelengyék, kész fehérneműek és szőnyegraktára,
Nagyvárad, Szent László-tér 1., kishidfő.

Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

Értesítés!

Van szerencsém a tisztelt vevő közönséget értesíteni, hogy **vászon** és **fehérnemű raktárom** nagyobbítása czéljából

az összes raktáromon levő

SZŐNYEGEKET

csipke és szövet függönyöket, ágy és asztalterítőket helyszűke miatt tetemesen leszállított árban árusítom.

Egyszermind felhívom becses figyelmüket első rendű **vászon** és **fehérnemű** raktáramra, melyben **Rumburgi vásznak**, **Creas**, **irhoni**, **szepe**sségi és **pamut** vászon különlegességek

valódi **Schroll-féle Chiffonok**

színes és fehér velezek, ugyszintea mindennemű mosó áruk, valamint **káv**é és **asztalneműek** rendkívül nagy választékban **szolid**, **szabott** árak mellett **kaphatók**.

Menyasszonyi kelengyék

legmegbízhatóbb beszerzési helye.

A tisztelt vevő közönség minél számosabb látogatását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

STROHMAYER PÁL.

Elegáns **női kelmék** legujabb kivitelben, nagy és futó **szőnyegek**, **ágy-garniturák**, **függönyök**, **paplanok**, **pokrócok**, **teritők**. Selyem és divatos téli kelmékből elegáns **női blousok** meglepő választékban, melyek mérték után is megrendelhetők. Jó mosó **barketek**, férfi és női **kész fehérneműek**, mindenféle **télikendők**. **Esőernyőkben** nagy választék és olcsók. **Vásznak** legjobb minőségben.

Szemben a sok félrevezető, sokat ígérő hirdetésekkel, a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlom a szolid elvekre fektetett raktáramat.

BECZKAY LAJOS

Szent László-tér.

148

25 krtól kezdve
női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve
kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve
gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN *divattárában*
Nagyvárad, *Bamer-ter.*

80 kr. **UJ!!** 80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István
műórás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett csak **80** krért javít meg, gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu új szekrény óra 1 frt 20 kr.

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr. 235. 80 kr.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és európai nemes gyökerezésű és sáma vesszők mélyen leszállított árákon. Öltványok ezre 80-100 forint. Mindenik a legkiválóbb bor- és csemegefajtákból, fajtisztán, teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kiírt összegét hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen hazához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sűvénynövény. Ez az egyedüli melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csé- kely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, hogy a bekerített részek teljesen kiucssal zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítási és kezelési utasítás mellékeljük. Bővebb tájékozás végett szíves feleletre díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekeben áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték.

Kétféle, óriási jüvedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: **Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep. Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.**

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utca) egy első emeleti utcza lakás, mely áll: **4 szoba, 1 alcoven**, mellék- helyiségek s egy üveges **terasz** a Kö- rözrsre,

minden órán kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tu- lajdonát képező katonavárosi Weinber- ger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a **Nagyvárad Takarékpénztárnál.**

1-20 cm. széles
Angol posztó
mtrje 45 kr.

1-20 cm. széles
lennisszövet
divatos színek-
ben mtr ár. 48 kr

1-20 cm. széles
párisi újdonsá-
gok óriási vá-
lasztékban.

Őszi újdonságok.

Fekete kelmék
1-20 cm. széles
már 50 krtól
lezdve 4 frtig.

1-20 cm. széles
angol costum
kelme
mtr 1-10 krtól
feljebb.

Blous szövetek
a legújabb szí-
nekben igen ol-
csók.

Amerikai áruház

Fő-utca,
színházi Bazár-épület.

10 frtos bevásárlás után ingyen képek.

Minden olcsó.

Szőnyegek, fűg-
gönyök, ágytaka-
rók gyári árban.

Csipke fűgöny,
szalmazsák, pok-
róczok nagyon
olcsón.

Vásznak, chiffo-
nok, türolkőzők,
abroszok mélyen
leszállított árban.

Telefon: 372.

Gyönyörű blous
flanel mtr 17
krtól.

Blous selymek
méterje 75 kr-
tól.

Mintázott mosó
blous bársony
mtr 65 krtól.